

Geen persoonlijk contact, geen waarschuwing bij crowdfunding en geen urenspecificaties

Leestijd van ongeveer 9 minuten

Een accountant-administratieconsulent stelt de jaarrekeningen samen voor een klant, die hij niet sprak. Ook verzaakt hij zijn zorgplicht door niet te waarschuwen voor de persoonlijke risico's van een lening en weigerde hij facturen te specificeren.

Accountantskamer

Zaaknummers: 18/256 Wtra AK

Datum uitspraak: 27 juli 2018

Oordeel: deels gegrond

Maatregel: berisping

Status: nog niet definitief

Vindplaats: [ECLI:NL:TACAKN:2018:57](https://ecli.nl/TACAKN:2018:57)

Lex van Almelo

Belangrijkste feiten

In 1998 begint een ondernemer een bedrijf dat kleding maakt en verkoopt voor gehandicapten. De onderneming bestaat aanvankelijk uit twee bv's. In 2015 en 2017 komen daar twee bv's bij, mede als gevolg van een uitbreiding van de activiteiten naar Duitsland. De onderneming heeft in 2015 vier personeelsleden en maakt gemiddeld 380 duizend euro omzet per jaar met een gemiddelde winst van 32 duizend euro.

Een accountant-administratieconsulent werkt sinds 2011 voor het bedrijf. Volgens de opdrachtbevestiging:

- gaat het om samenstellingswerkzaamheden;
- brengt het kantoor maximaal 8500 euro per jaar exclusief omzetbelasting in rekening;
- maar dan moet de cliënt de benodigde gegevens voor de uitvoering van de opdracht wel juist, tijdig en volledig aanleveren;
- zullen incidentele of bijzondere (advies)werkzaamheden – al dan niet met inschakeling van specialisten – pas worden uitgevoerd nadat de klant hiertoe een afzonderlijke opdracht heeft verstrekt.

Het kantoor doet vergelijkbare werkzaamheden voor de bv's die in 2015 en 2017 zijn opgericht, maar stuurt hiervoor geen afzonderlijke opdrachtbevestiging. Voor de dga verzorgt het kantoor van 2011 tot 2017 de aangiften inkomstenbelasting. De accountant geeft

samenstellingsverklaringen af bij de jaarrekeningen van de verschillende bv's. De relatiebeheerder bespreekt de concepten van de jaarrekeningen met de klant. Pas in mei 2017 maakt de dga kennis met de accountant.

In verband met de uitbreiding naar Duitsland stelt een Duitse business partner een businessplan op. De relatiebeheerder stuurt het plan in 2015 per e-mail met het logo van het kantoor door naar de bank, die voor financiering van één ton moet zorgen. De relatiebeheerder stuurt de bank ook diverse jaarrekeningen, liquiditeitsbegrotingen, een aangifte inkomstenbelasting, een kostprijsberekening en een resultatenbegroting toe. Bij de liquiditeitsbegrotingen, de kostprijsberekening en de resultatenbegroting staat "geen accountantscontrole toegepast". De bank financiert het project uiteindelijk niet.

Van een crowdfundingbedrijf kan het kledingbedrijf vier ton lenen. De lening heeft een looptijd van vijf jaar, een rente van 7 procent en moet lineair worden afgelost. De dga staat persoonlijk borg voor deze lening. Op een vraag van een potentiële investeerder over de lening antwoordt het crowdfundingbedrijf dat navraag bij de accountant leert dat het kledingbedrijf "probleemloos op koers ligt" om de prognose waar te maken van "een winst van 49.000 euro na belastingen (cashflow ca 60.000 euro) bij een omzet van ca 380.000 euro" op de Nederlandse markt.

De 'Duitsland'-bv sluit eind 2016 een Handelsvertreterverdrag met een Ltd. In oktober is het concept van de overeenkomst gestuurd naar de relatiebeheerder en een gelieerde NOB-fiscalist. Op de voorbladen van de prognoses van de vierde bv van de groep voor 2017 tot en met 2021 staat het logo van het accountantskantoor. Op alle vervolgpagina's staat "geen accountantscontrole toegepast".

Het accountantskantoor heeft voor de werkzaamheden van onder anderen de accountant, de relatiebeheerder en de fiscalist de volgende bedragen gefactureerd:

- 12.385,00 euro (2012);
- 4005,50 euro (2013);
- 17.769,00 euro (2014);
- 60.009,00 euro (2015);
- 43.958,00 euro (2016);
- 16.604,70 euro (2017).

De dga vraagt om een "overzicht van de gemaakte uren, gespecificeerd op datum en onderwerp vanaf begin 2015 tot nu". Dat krijgt zij niet. De dga en het kledingbedrijf dienen een klacht in tegen de accountant.

Klacht

De dga komt met een waslijst aan klachten. De belangrijkste: onder toezicht en eindverantwoordelijkheid van de accountant hebben medewerkers van het kantoor:

- meermaals omzet- en liquiditeitsprognoses opgesteld zonder te toetsen of de veronderstellingen en schattingen die daaraan ten grondslag liggen juist en reëel zijn;
- misleidende althans onvolledige prognoses opgesteld door daarin niet de rente en aflossing op te nemen die betaald moest worden voor de aan te trekken financiering;
- verzuimd de dga te waarschuwen voor de risico's die zij ook privé als borg liep bij de lening van de crowdfunder;
- geweigerd om gefactureerd meerwerk te onderbouwen en te specificeren;
- volhard in deze weigering nadat het bedrijf om een nadere onderbouwing en specificatie had gevraagd;
- bij het opstellen en uitbrengen van de jaarrekeningen van twee bv's niet gesproken met de dga en de onderneming, terwijl dit wel stond in de opdrachtovereenkomst.

Oordeel

Bovenstaande klachtonderdelen zijn gegrond. De rest van de klacht wordt hier niet beschreven en is niet-ontvankelijk (want te laat ingediend) of ongegrond.

Verantwoordelijkheid medewerkers

De accountant heeft alleen de jaarrekeningen samengesteld en was niet betrokken bij de andere werkzaamheden. Hij is niettemin tuchtrechtelijk verantwoordelijk voor de werkzaamheden van de relatiebeheerder. Dat zijn namelijk werkzaamheden/adviesdiensten, waarvoor kennis en kunde zijn vereist die in nauw verband staan met de accountancy-expertise.

Zelfs als de relatiebeheerder werkzaamheden uitsluitend zou hebben verricht in opdracht van de fiscalist geldt dat deze voorkomen uit de opdracht die verstrekt is aan de accountant en dat hiervoor de kennis en vaardigheden van de accountant vereist zijn. De accountant is daarom tuchtrechtelijk aansprakelijk voor de werkzaamheden van de relatiebeheerder. Vooral ook omdat de relatiebeheerder en de accountant gezamenlijk de samenstellingswerkzaamheden uitvoerden voor het kledingbedrijf en stukken verstuurden waarop het logo van het accountantskantoor prijkte.

De fiscalist is uitsluitend betrokken geweest bij juridisch gerelateerde dienstverlening, zoals het redigeren van de overeenkomsten met de Duitse Ltd. Hij was niet betrokken bij de prognosewerkzaamheden. De werkzaamheden van de fiscalist vallen overigens niet onder de tuchtrechtelijke verantwoordelijkheid van de accountant, omdat de fiscalist daarvoor zelf tuchtrechtelijk kan worden aangesproken door de tuchtrechter van de NOB.

Omzet- en liquiditeitsprognoses

Volgens de accountant hadden zijn medewerkers geen opdracht voor het opstellen van prognoses en hebben zij die ook niet opgesteld. De relatiebeheerder heeft alleen de cijfers, die de dga en haar adviseurs aanreikten, in een spreadsheet of een geautomatiseerd format gezet.

Wie de cijfers heeft aangeleverd, doet er volgens de Accountantskamer niet toe. Het kantoor heeft de informatie doorgestuurd op zijn briefpapier of mail met het logo van het kantoor.

Daarom is de accountant tuchtrechtelijk verantwoordelijk voor deze informatie. Dit geldt temeer omdat er bij staat dat geen accountantscontrole is toegepast.

De relatiebeheerder heeft niet getoetst of:

- de veronderstellingen en schattingen, waarop de omzet- en liquiditeitsprognoses zijn gebaseerd, juist en reëel waren;
- de rente en aflossingen van de financiering waren meegenomen.

De accountant heeft hierdoor het vakbekwaamheids- en zorgvuldigheidsbeginsel geschonden.

Zorgplicht financiering

Het aangaan van een financiering is een beslissing van de ondernemer. Wel had de accountant moeten waarschuwen voor de risico's van crowdfunding, waarbij de relatiebeheerder betrokken was. Diens werkzaamheden voor de lening vloeien voort uit de opdrachtbevestiging en de advisering over financiering ligt op het accountancyterrein. De accountant is daarom ook tuchtrechtelijk verantwoordelijk voor deze werkzaamheden.

Volgens de overgelegde jaarrekeningen en aangiften inkomstenbelasting heeft de dga nooit eerder grote sommen geld geleend, op een bescheiden financiering van de woning na. De accountant heeft onvoldoende advies gegeven. Uit diens zorgplicht vloeit voort dat hij de risico's benoemt die zijn verbonden met een geldlening en met name als de cliënt zich privé borg moet stellen voor de terugbetaling van de lening.

Dat andere betrokken adviseurs, zoals de crowdfunder, in dit verband wellicht ook een zorgplicht hadden, maakt niet uit. De accountant en de relatiebeheerder hebben het kledingbedrijf onvoldoende gewezen op de risico's van geldlening en borgstelling.

Geen specificaties

De accountant heeft geen specificaties van de facturen verstrekt, zelfs niet in deze tuchtprocedure. Van een accountant mag worden verwacht dat hij zijn facturen desgevraagd specificeert en zo voor zijn opdrachtgever inzichtelijk maakt welke werkzaamheden hij heeft verricht en in rekening brengt. Door de specificaties ook niet te verstrekken op uitdrukkelijk verzoek heeft de accountant onzorgvuldig gehandeld.

Persoonlijk contact

Volgens NV COS 4410 is de samenstellend accountant niet verplicht een (concept)jaarrekening zelf te bespreken met een cliënt. Bij de jaarrekening 2015 had de accountant daarvoor wel aanleiding. Deze jaarrekening liet een negatief vermogen zien en een relatief zwaar negatief resultaat, terwijl de liquiditeit krap was met een langlopende financiering vanuit privé.

Het oordeel over de continuïteit van de onderneming was een significante aangelegenheid, mede in het licht van de tegenvallende resultaten in Duitsland en de zwaar drukkende financiering. In die specifieke situatie was er alle reden voor de tekenend accountant om de (concept)jaarrekening 2015 zelf te bespreken. De accountant mocht dit niet overlaten aan een medewerker, terwijl het ook niet voldoende was om hierover schriftelijk informatie uit te wisselen. Door de (concept)jaarrekening niet zelf te bespreken, heeft de accountant in strijd gehandeld met het fundamentele beginsel van vakbekwaamheid en zorgvuldigheid.

Volgens dit beginsel en NV COS 4410 moet een accountant ook vóór de uitvoering van de opdracht persoonlijk contact hebben met een vertegenwoordiger van de entiteit, zodat hij zich op basis van eigen waarneming een oordeel kan vormen over de bedrijfsactiviteiten en de persoon of personen die de entiteit vertegenwoordigen. Het persoonlijk contact is ook verplicht, omdat de klant daardoor beter kan beslissen aan welke accountant hij een opdracht verstrekt. Bovendien vergemakkelijken persoonlijk contact en een opdrachtbevestiging de naleving van de NVKS-verplichting om bij aanvaarding of continuering van een opdracht de integriteit van de cliënt te onderzoeken.

De accountant heeft vooraf echter geen persoonlijk contact gehad met het kledingbedrijf.

Maatregel

Berisping.

Annotatie Lex van Almelo

De cliënt dacht even dat de relatiebeheerder de accountant was, maar heeft niet kunnen aantonen dat deze zich heeft uitgegeven voor accountant. Hoe het ook zij – met de samenstellend accountant maakte zij pas na zes jaar kennis. Dat is zes jaar te laat. Begin dit jaar zei het [College van Beroep voor het bedrijfsleven](#) al dat de accountant persoonlijk contact moet hebben met de klant voordat hij begint aan de uitvoering van zijn (samenstel)opdracht. De Accountantskamer sluit hierbij aan en wijst op de NVKS-verplichting om de integriteit van de cliënt te onderzoeken, voordat je begint of verder gaat met een opdracht. Persoonlijk contact helpt daarbij.

De samenstellend accountant hoeft echter niet per se persoonlijk de jaarrekening te bespreken met de klant. Dat is alleen nodig wanneer er een “significante aangelegenheid” is. In dit geval was die er in de vorm van vraagtekens bij de continuïteit. De uitbreiding naar de Duitse markt viel tegen, maar de financiële lasten daarvan drukten zwaar op de onderneming. De accountant had het gesprek over de jaarrekening daarom niet mogen overlaten aan de relatiebeheerder, die geen accountant was.

De accountant is tuchtrechtelijk verantwoordelijk voor de accountancywerkzaamheden van deze medewerker, ook al is de accountant zelf niet bij al die werkzaamheden betrokken. De klant of een andere klager moet immers iemand kunnen aanspreken. Voor de klachten over de

fiscalist moet zij echter bij de tuchtrechter van de NOB zijn. Het is vaste tuchtrechtspraak dat accountants niet tuchtrechtelijk kunnen worden aangesproken op werkzaamheden waarbij zij zelf niet betrokken zijn en waarbij de uitvoerder onderworpen is aan eigen tuchtrecht.

Verder onderstreept de Accountantskamer in deze uitspraak weer eens dat je gefactureerde uren desgevraagd moet kunnen specificeren. In dit geval had het kantoor domweg geen specificaties, wat te denken geeft over de betrouwbaarheid van de facturen.